

Manja Žugman, Osnovna šola Ledina, Bolnišnični šolski oddelki

PROJEKT *DEČEK IN HIŠA* ALI KAKO JE NASTAJAL ŠOLSKI ČASOPIS

✎ V bolnišničnih šolskih oddelkih OŠ Ledina (v nadaljevanju: bolnišnična šola) na koncu vsakega šolskega leta izide šolski časopis Utrinki, v katerem svoje prispevke objavljajo učenci, ki se v bolnišnici ne le pridno učijo, ampak tudi likovno in literarno ustvarjajo.

Zasnova šolskega časopisa

Slovenistični aktiv bolnišnične šole vsako leto zasnuje tematiko Utrinkov. Odločili smo se pripraviti šolsko glasilo iz izdelkov, ki bodo skozi šolsko leto nastali ob likovni knjigi *Deček in hiša*, ilustratorke Maje Kastelic. Avtorica je namreč leta 2012 za svoje delo na 10. slovenskem bienalu ilustracij prejela priznanje Hinka Smrekarja, na 11. bienalu leta 2015 pa še plaketo, poimenovano po istem ilustratorju.

Vzgojno-izobraževalno delo in dnevi dejavnosti se v bolnišnični šoli vsekakor razlikujejo od dela v drugih izobraževalnih ustanovah. Znotraj bolnišničnih zidov se namreč otroci in mladostniki, tj. naši učenci in dijaki, srečujejo z raznolikimi bolezenskimi težavami, ob tem pa jim je sopotnica šola, za katero velja poudariti, da radi obiskujejo, saj bodisi preganjajo dolgčas bodisi sledijo učnemu delu svojih sošolcev na matični šoli in tudi uspešno zaključijo šolsko leto ter napredujejo v višji razred oziroma letnik. Bolnišnično šolsko delo je zelo razgibano, fleksibilno, lahko zapišemo, da dan ni enak dnevu.

Vsak otrok naj bo del projekta

Nastajanje šolskega časopisa smo zasnovali tako, da so lahko sodelovali učenci na vseh bolnišničnih oddelkih. V projekt so bili vpeti vsi učenci. Ustvarjali so lahko tisti, ki so hospitalizirani dalj časa, tisti, ki pridejo v bolnico le za kratek čas (dan ali dva), ter tisti, ki se na terapije redno vračajo. Eden izmed pomembnih ciljev je torej bil za projekt motivirati prav vse otroke in mladostnike.

Cilje je ustvarjati v najširšem pomenu besede

Slovenistke smo za delo pripravile tudi cilje in predloge, možne usmeritve pa smo povezale s knjigo *Deček in hiša*. V projekt so bili vključeni tudi vsi učitelji razredniki bolnišničnih oddelkov. Zastavili smo cilje, da se učen-

ci izražajo na različne načine (likovno, besedno, glasbeno), da med seboj sodelujejo in si pomagajo ter tako čim bolj ustvarjalno preživijo šolske dni v bolnišnici. Predlagale smo tudi, da lahko s svojimi izdelki popestrijo bolnišnični oddelek ali pa učilnico.

V zbirki predlogov smo učencem dale možnost, da se osredotočijo na deklico, dečka ali živali ter narišejo in opišejo njihove zgodbe. Učence smo opozorile tudi na podrobnejše opazovanje ilustracij; in sicer na slike na hišnih stenah v knjigi, na dogajanje v različnih stanovanjih, na stanovanjsko opremo, predmete, kot so skodelice, krožniki, jedilni pribor ... Ob tem smo podali idejo ponoviti bonton pri jedi in zapisati pravila lepega vedenja. Otrokom smo namignili, da lahko zapišejo tudi svoj manifest (življenjski, umetniški ali kak drugačen program). V povezavi s knjigo *Deček in hiša* velja zapisati kakšno besedo o svoji sanjski hiški, slikanici, knjigi, najljubši igrački ali predstaviti dečkove misli, želje, razmišljanja in občutenja, pripraviti uganke, križanke in podobno. Skratka – usmeritev je bila likovno, literarno ali kako drugače ustvarjati na najrazličnejše teme in motive iz knjige.

Kulturni dnevi, posvečeni izvedbi projekta

V bolnišnični šoli smo v namen izvedbe projekta organizirali in zasnovali tudi kulturne dneve. Na teh so učenci likovno, literarno pa tudi glasbeno ustvarjali. Spoznavali so različne glasbene zvrsti, instrumente in izvajalce. Tudi sami so lahko izdelali glasbilo ter nanj zaigrali, nekateri so tudi plesali. Na enem izmed oddelkov smo gostili tudi dr. Mitjo Reichenberga. Ob ilustracijah v knjigi *Deček in hiša* smo napisali zgodbo, le-to pa smo z učenci tudi zvočno opremili. Vsako žival, predmet ali pojav v knjigi smo zvočno predstavili. Kaj to pomeni? Na šolski tabli je sproti nastajal seznam besed, oglašanja mačke, psa, ptiča, zavijanje vetra ... Učenci so si izbrali vsak svojo vlogo za zvok. Na primer za uro so uporabili pripomočka iz jedilnice, kot sta skodelica za čaj in nož. Drug učenec je s stolom podrsaval po tleh, da je škrtalo, kakor je v zgodbi škrtalo leseno stopnišče. Prav tako je bilo mogoče zvočno predstaviti zapiranje vrat – udarjajoč s stolom ob tla. Spet tretji je z višine vrgel kup papirja, da je bilo slišati veter. Učenci so vadili svoje »zvočne« vloge ter nestrpnost čakali, kdaj bodo prišli na vrsto. Zgodbo smo prebrali, posneli in zvočno opremili, na koncu šolskega leta pa smo posnetek dodali k spletnemu mestu šolskega časopisa Utrinkov.

Počastili tudi Prešernov dan

Tudi v bolnišnični šoli vsako leto obeležimo slovenski kulturni praznik. Na posameznih bolnišničnih oddelkih so učenci literarno, likovno in glasbeno ustvarjali na temo Prešerna ter njegovega življenja in dela, na enem izmed oddelkov pa so se učenci prelevili v urednike. V tej vlogi so se pomerili v kritičnem branju ter jasnem, utemeljenem in spoštljivem izražanju lastnega mnenja. V svoje roke so namreč dobili vse likovne in literarne prispevke, ki so jih od septembra do februarja ustvarjali njihovi sovrstniki ob ilustrativni knjigi *Deček in hiša*. Pri tem jim je bila v poduk in pomoč pri delu tudi gostja novinarka Vanja Pirc, v živo pa so lahko spoznali in spregovorili

 Naslovnica šolskega časopisa Utrinki

tudi z Majo Kastelic, avtorico knjige *Deček in hiša*, ki je učence še posebej navdušila s svojim pripovedovanjem o nastajanju ilustracij v knjigi ter vseh drugih podrobnostih, ki jih skrivajo knjižne strani. Kot prvim pa jim je izdala tudi takrat še »zaupne« načrte za svoje prihodnje ustvarjanje. S strani »našega uredništva« izbrane likovne in literarne izdelke učencev je novinarka Vanja Pirc odnesla s seboj, saj nam s sodelavko novinarko Tjašo Zajc vsa leta oblikujeta in pripravita končno podobo bolnišničnega šolskega časopisa.

Sklep

Vsako leto nam je zmeraj znova najbolj dragocena povratna informacija otrok in mladostnikov ter učiteljev, ki so vpeti v nastajanje šolskega časopisa. Iz končne analize je spoznati, da so bili vsi sodelujoči s projektom zadovoljni, da so razvijali domišljijo in krepili ustvarjalnost, si med seboj pomagali, se dopolnjevali, konstruktivno sodelovali in spoznavali. Projekt je bil vtkan na način, da ni bil moteč za vsakdanje zahtevno delo učitelja v bolnišnični šoli, hkrati pa je doprinesel k vzgojno-izobraževalnemu delu izjemno veliko.

Vabljeni k branju: <http://www.bolnisnicna-sola.si/files/2016/06/Utrinki-2016.pdf>.

POVZETEK

Ustvarjalnost in domišljijo učencev poleg rednih učnih ur pouka razvijamo in spodbujamo tudi pri drugih šolskih dejavnostih. V bolnišnični šoli je ena izmed teh zagotovo nastajanje šolskega časopisa, v okviru katerega se sodelujoči povezujemo, dopolnjujemo, nadgrajujemo, medgeneracijsko povezujemo ter ustvarjamo v najširšem pomenu besede, s tovrstnimi vsebinami pa realiziramo tudi kulturne dneve in počastimo slovenski kulturni praznik.

Ključne besede: bolnišnična šola, projekt *Deček in hiša*, šolski časopis, kulturni dan, kulturni praznik.

Literatura

- Maja Kastelic: *Deček in hiša*. Ljubljana. Mladinska knjiga, 2015.